

МЕТОДОЛОГІЯ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВА ПРИРОДА ПОХОДЖЕННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ОКРЕМИХ ТЕРМІНІВ

Олександр Бутнік-Сіверський,

*головний науковий співробітник економіко-правового відділу Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України, доктор економічних наук, професор, академік АН України та академік УАН
ID ORCID: 0000-0003-2492-231X*

Григорій Дорожко,

*заступник директора з адміністративної та організаційної роботи Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України, кандидат технічних наук,
ID ORCID 0000-0001-6506-3203*

У статті розглянуто методологію трансферу технологій з позиції економіко-правового змісту у сфері інтелектуальної власності. Зазначено, що досі немає єдиного визначення трансферу технологій, оскільки науковці різних галузей трактують його через особливості своєї сфери діяльності. На загальному рівні розглянуто сферу технологій як народження технологій, їх видів та зрілості, що є об'єктами трансферу, з урахуванням особливостей державного регулювання у сфері трансферу. Саме у сфері технології народжується винахід (корисна модель) як результат інтелектуальної, творчої діяльності людини. Цей процес пов'язують з матеріальними носіями технологій, або нематеріальне явище переходить у матеріальний стан. З трансфером технологій пов'язують перехід до технічних засобів, технологічних процесів, комп'ютерних мереж. Він розглядається з позиції права як вид комунікацій між суб'єктами господарювання на основі договірних відносин. Визначено, що з позиції методології трансферу технологій та їх складових поглибленого дослідження потребує проблема походження технологій та природи її створення, що має значення для встановлення автора/ів (власника/ів) результату інтелектуальної, творчої діяльності у сфері інтелектуальної власності. Головна мета технології може бути досягнута тільки за наявності кількісної оцінки довершеності процесу та якості продукту. Технологія користується двома типами моделей: ідеальні об'єкти фундаментальних наук, на базі яких сформульовано найбільш загальні закони та закономірності природознавчих наук, та ідеальні об'єкти власне самої технології, на базі яких складено морфологічні описи окремих стадій (технологічних операцій) та функціональні описи структури технологічних ліній. Нові локальні технології (інноваційні технології) є результатом винаходів, корисних моделей у сфері технологій, які мають конкретного/их автора/ів (винахідника/ків) і стають об'єктом трансферу. Запропоновано зміни та доповнення до термінів статті 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»: «нематеріальні активи» «об'єкт технології», «складова технології» та «технологія», які знайшли більш нове та системне відображення.

Ключові слова: поняття «трансфер технологій», сфери технологій, локальні та базові технології, об'єкт трансферу, договірні відносини, інтелектуальна власність

Постановка проблеми. Визначаючи вектор подальшого економічного розвитку в сучасному геоekonomічному просторі в жорстких умовах ринкової економіки, Україна наголосила на інноваційному шляху, який для нашої країни, виходячи з її потенціалу, є не тільки реальним, а й фактично просуванням до нової економіки.

При просуванні до нової економіки, яка спирається на впровадження досягнень науково-технічного прогресу та інноваційних методів господарювання, інтелектуалізацію людського капіталу, використання передових новітніх технологій у наукомістких галузях національної економіки, надання пріоритету виробництву знань, послуг та становлення менталітету творчого, ефективного, раціонального бізнесу, де особливого значення для розвитку сфери інтелектуальної власності набуває трансфер технологій з ознаками нового явища. Проте справжній прорив трансферу технологій знайшов своє відображення у V і VI технологічних укладах, основу яких відповідно становили комп'ютери, телекомунікації, електроніка, Інтернет; синтез технічних і біосистем, нано- та когнітивні технології, проектування живих організмів, нове приrodomкористування та медицина [1, 156].

Усталене визначення поняття «*трансфер технологій*» (також *передача технологій*) подано як процес передачі навичок, знань, технологій, методів виробництва, зразків виробництва і складових об'єктів технологій між урядами та іншими установами з метою забезпечення науково-технічного прогресу. Трансфер робить технології доступними для широкого кола користувачів, що сприяє подальшому використанню і відтворенню технологій, а також створенню нових продуктів, процесів, матеріалів або послуг [2].

У перекладі з англійської трансфер технологій (*technology transfer*) означає: 1) процес поширення науково-технічних знань; 2) практичне використання наукових знань, отриманих з іншої органі-

зації; 3) перехід від фундаментальних знань до технічних засобів; 4) пристосування існуючої техніки до нового використання [3]. Така точка зору не враховує правові відносини між контрагентами ринку та їх оформлення.

Варто наголосити, що наразі немає єдиного визначення поняття «трансфер технологій», оскільки науковці різних галузей трактують його через особливості своєї сфери діяльності. Водночас, при дослідженні думок ряду науковців, які розглядають трансфер технологій, з одного боку, як широке явище в інноваційній економіці, а з іншого — як комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності у вигляді передачі об'єкта трансферу технології, тобто з цільової економіко-правової позиції. У той же час при поглибленому розгляді технології як системи та її елементів на загальному рівні — це *сфера технологій*, у якій народжується винахід (корисна модель) як результат інтелектуальної, творчої діяльності людини; з трансфером технологій частіше пов'язують перехід до технічних засобів, технологічних процесів, комп'ютерних мереж тощо. Тобто пов'язують з матеріальними носіями технологій, або нематеріальне явище переходить у матеріальний стан.

Зазначене обумовлює розгляд методології трансферу технологій як загального явища і у сфері інтелектуальної власності в аспекті державного регулювання трансферу технологій щодо визначення окремих термінів, як один з напрямів підвищення ефективності інноваційної діяльності, форм передачі технологій, її комерціалізації тощо.

Метою цього дослідження стало розкриття методології трансферу технологій з позиції економіко-правового змісту у сфері інтелектуальної власності та взаємозв'язку з технічними засобами, технологічними процесами, комп'ютерними мережами та на цій основі регулювання трансферу технологій щодо визначення окремих термінів.

Огляд досліджень та публікацій. Історичний зріз появи та розвиток

трансферу технологій з урахуванням особливості сфери діяльності розглянуто в ряді колективних монографій, авторами яких є П. М. Цибульов, В. П. Чеботарьов, В. Г. Зінов, Ю. Суїні (2005 р.) [4]; О. М. Ляшенко (2007 р.) [5], П. Г. Перерва, Д. Коциски, Д. Сакай, М. Верешне Шомоши (2012 р.) [6]; Ю. М. Капіца, К. С. Шахбазян, Д. С. Махновський, І. І. Хоменко (2015 р.) [7]; Є. А. Новіков (2019 р.) [8]; та в навчальних підручниках, авторами яких є В. В. Титов (2000 р.) [9]; А. А. Мазаракі, Г. О. Андрощук, С. І. Бай та інші (2014 р.) [10]; а також у низці нинішніх наукових статей таких авторів як Д. С. Бутенко, І. І. Ткачук (2015 р.) [11], Т. К. Кваша, О. Ф. Паладченко, І. В. Молчанова (2018 р.) [12] І. М. Корнілова, Є. О. Руденко (2019 р.) [13] та інші.

На нашу думку, методологія трансферу технологій з позиції економіко-правового змісту у сфері інтелектуальної власності та взаємозв'язку з технічними засобами і технологічними процесами потребує подальшого поглибленого дослідження.

Результати дослідження. В умовах переходу розвинених країн світу від економіки індустріального типу до постіндустріальної економіки інноваційного розвитку сфера інтелектуальної власності виділилась як самостійний сектор на шляху до нової економіки, де здійснюється сукупність різноманітних видів творчої, інтелектуальної діяльності людини, унаслідок чого створюються об'єкти інтелектуальної власності, права на які охороняються чинним законодавством, що стало предметом підсилення економіки та одночасно за різними напрямками поштовхом поширення її впливу на всі інші сектори економіки, до яких віднесено виробництво та технології, міжнародні зв'язки та взаємовідносини, економіку інформації та її діджиталізації, економіку знань, ринок капіталів, менеджмент і технологічні процеси тощо.

Забезпечення конкурентоздатності економіки та досягнення успіху Україною на інноваційному шляху її розвитку неможливо без ґрунтового осмислення сучасного стану такого впливового чинника економіки, як інтелектуальна власність, а з правової точки зору — прав інтелектуальної власності та майнових прав інтелектуальної власності, які спираються на надійну систему правової охорони інтелектуальної власності. Важливим є створення інтелектуального середовища, його підтримки та множення за рахунок науково-освітнього потенціалу, прискореного розвитку сфери фундаментальної науки, системи загальної та професійної освіти, відтворення інтелектуальної еліти в цілому, забезпечення її високого соціального статусу.

На цьому напрямі дослідження виникає потреба надати усталене розуміння поняттю «трансфер технологій» і швидкість виникнення нових форм передачі технологій, ускладнення об'єктів трансферу, і законодавство України, яке в цій частині перебуває лише на стадії формування, оскільки поняття «трансфер технологій» з'явилося у вітчизняній науці лише в 1995 році, хоча у світі воно досліджується із 70-х років.

Отже, намагаючись з'ясувати суть поняття «трансфер технологій», доводиться зважати на схожі категорії: трансфер знань, науково-технічний трансфер, комерціалізація технологій, технологічний трансфер, які вживаються для опису одного й того ж судження з урахуванням особливості сфери діяльності. Так, найбільш поширеним визначенням трансферу знань є офіційне визначення Єврокомісії, згідно з яким трансфер знань — це низка активностей, метою яких є залучити знання, як явні (патенти), так і неявні (ноу-хау, навички чи компетенції), від тих, хто їх створює, до тих, хто перетворить їх на результати. Трансфер знань включає як комерційну, так і некомерційну діяльність: спільні дослідження, консультації, ліцензування, створення

спін-оф та спін-аут компаній, мобільність дослідників та публікації в наукових статтях [14].

З позиції економістів *трансфер технологій* — це комплекс економічних відносин, які виникають у сфері використання та передачі нових знань про виробництво продукції, про застосування процесу чи надання послуги між її власником і замовником — резидентами, тобто особами, які постійно проживають на території однієї країни, а в разі міжнародного трансферу технологій — резидентами та нерезидентами, тобто особами, які постійно проживають за кордоном. Як вважає О. М. Ляшенко, трансфер технологій — це система взаємовідносин між агентами суспільного обміну з приводу передавання економічно вигідних, валоризованих нових знань, захищених правом інтелектуальної власності, що використовують реципієнти з метою отримання вигоди [15]. Загальнолексичне значення слова «валоризація» (фр. *valorisation*) відображає процеси створення та підвищення цінності, вартості, корисності чи значимості чого-небудь у результаті цілеспрямованих дій або заходів. І далі, О. М. Ляшенко розвиває методологію, вважаючи, що валоризація технологій — це процес їх перетворення на інтелектуальний продукт, оскільки механізм валоризації знань базований на двох складових: нагромадженні та дистрибуції є сферою діяльності відповідних інституцій і підпадає під певну логіку й умови. І далі, трансфер технологій передбачає не тільки передачу знань, а й перетворення їх на інноваційну технологію за активної участі як джерела цієї технології/винаходу, реципієнта/користувача, так і кінцевого споживача продукту, виробленого за допомогою згаданої інновації [16, 8–9].

Науковці Т. О. Зінчук та К. М. Кашук визначають трансфер технологій як процес, через який ідея вченого або винахідника в будь-якій сфері діяльності перетворюється на успіх як для автора, так і для всього суспільства ..., і далі —

як послідовність дій, у ході яких нові знання, отримані в результаті фундаментальних та прикладних досліджень в університетах та науково-дослідних інституціях, вільно розповсюджуються, передаються через надання науково-технічних послуг або купуються підприємствами для впровадження в якості продукції чи технології [17].

Подане сформульовано в результаті дослідження економістами в основному загальних підходів до *сфери технологій*, народження технологій, їх видів та зрілості, які є об'єктами трансферу, з урахуванням особливостей державного регулювання у сфері трансферу, джерел його фінансування тощо.

Існує поширена думка, що *трансфер технологій з позиції права* — це вид комунікацій між суб'єктами господарювання на основі договірних відносин, тобто передача винаходу на договірних умовах. Трансфер технологій розглядають як процес зміни власника об'єкта технології або її складової у комерційній або вільній формі, метою якого є досягнення нового, більш якісного економічного або соціального ефекту, продукту або іншого результату. Популярною точкою зору є розгляд трансферу технологій з більш широкого соціально-економічного погляду як процесу розповсюдження технологічних знань, які можна застосовувати на практиці, наприклад методів виробництва та технологічних процесів, комп'ютерних мереж тощо.

Законодавці України дотримуються саме такого погляду і закріпили трансфер технологій у Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [18] як передачу технології, що оформляється шляхом укладення договору, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових (п.13. ст. 1). Однак деякі вчені не підтримують такий зміст поняття, адже в ньому не вказано, з якою метою відбувається трансфер і яка його роль для покращення господарської діяльності

контрагента ринкових відносин. Тут зацентовано увагу на змісті передачі технології — комерційному, тобто такому, що приносить прибуток, і некомерційному — безоплатному. На думку деяких зарубіжних науковців, об'єктом є інформація в процесі взаємодії та взаємообміну. Однак такий підхід не можна визнати трансфером, оскільки фактично відбувається лише обмін даними. Тут має місце характер некомерційного трансферу технології або, аналогічно, дії при неправомірному використанні технології без дозволу її автора/ів. Як справедливо зазначає І. В. Родіонова, цінність знань, тобто непатентована інформація, і буде становити некомерційну форму трансферу технологій, до якої відносять: фундаментальні дослідження, ділові ігри, наукові відкриття і технологічні винаходи. Некомерційний трансфер технологій найчастіше використовується в галузі наукових досліджень фундаментального характеру. Він зазвичай супроводжується невеликими витратами (особливо валютними) і може підтримуватися як по державній лінії, так і на основі фірмових і особистих контактів [19, 61]. На нашу думку, некомерційний трансфер технологій стримує інноваційний розвиток та ринкові відносини, а також нівелює зацікавленість авторів-розробників, що пояснює їхні зусилля для отримання патентів на винаходи (корисні моделі).

Таким чином, як підсумовує О. Ю. Білоус, «трансфер знань» є більш широкою категорією, ніж «трансфер технологій». Він може відбуватися як у вигляді трансферу технологій (кодифікованого знання), так і у вигляді трансферу неявного знання. Трансфер знань у вигляді трансферу технологій називають також «технологічним проштовхуванням» (*technology push*) [20, 103].

Саме тому з позиції методології трансферу технологій та їх складових потреби поглибленого дослідження проблема походження технологій та природи їх створення, що має значення

для встановлення автора/ів (власника/ів) результату інтелектуальної, творчої діяльності у сфері інтелектуальної власності. В умовах інноваційного розвитку, появи бізнес-технологій, що є сукупністю відповідних методів, спеціально розроблених прийомів, які включають у себе використання інновацій, технологічних рішень, розкриття змісту сфери технології дає змогу поглибити уявлення про доволі складну абстрактну наукову категорію, якою є технологія та її різновиди (наукові, інформаційні, комп'ютерні, інвестиційні, виробництва нової техніки тощо).

З теоретичної точки зору, як абстрагує геометричною метафорою Григорій Громов, можна уявити, що в кожен окремо взятий момент часу найбільш передові науково-технічні рішення розташовуються на зовнішній поверхні багатовимірної «сфери технологій» — поверхні, яка відокремлює світ освоєних промисловим виробництвом наукових законів і професійних знань від решти технологічно ще не пізнаної частини світу. Весь внутрішній обсяг цієї «сфери», що швидко розширюється, становлять раніше освоєні та відповідно спадні по висоті до історичного центра рівні технології. Спостережуване нині швидке розширення «сфери технологій» означає, зокрема, що все більша частина сукупної комерційної ваги товарів світового ринку буде випускатися на підприємствах, які володіють технологією «внутрішнього шару», тоді як відносна вага на світовому ринку підприємств, які володіють передовими технологіями «зовнішнього шару», буде постійно знижуватися. Це, по суті, і реєструють прийняті нині показники зовнішньоторговельного балансу (у тому числі й за наукомісткими товарам). На сучасному етапі якісної еволюції світового промислового ринку основною за значимістю продукцією провідної групи найбільш передових у науково-технічному відношенні підприємств, що контролюють *поверхню «сфери технологій»*, виявляються вже не стільки випущені ними матеріальні товари, безпосередньо

реалізовані на світовому ринку, скільки генеровані при цьому професійні знання, багаторазово використовувані потім поетапно в усіх нижчих шарах цієї самої «сфери технології» десятками, сотнями і тисячами різних підприємств для створення постійно зростаючого числа нових *локальних технологій*. Водночас основною продукцією підприємств, які володіють *базовими технологіями* (що контролюють ту чи іншу ділянку поверхні «сфери технології»), виявляється вже не стільки безпосередньо випущена ними матеріальна продукція, скільки генеровані на поверхні цієї «сфери» професійні знання, необхідні для постійного оновлення принципів створення стрімко зростаючого числа локальних технологій. Випущена при цьому товарна продукція (комп'ютери, наукові прилади, космічні апарати, штами мікроорганізмів у біотехнічних системах тощо), незалежно від того, відбувається це масово або дрібносерійно, являє собою по суті всього лише «ринковий сертифікат» ефективності, що додається до основного і найбільш цінного продукту — базової технології, а також до тих нових управлінських стратегій, які дають змогу тривалий час зберігати ефективний контроль над світовим інноваційним процесом у цілому [21].

Такий погляд свідчить про зв'язок сфери технологій з науковою діяльністю, де предметом технології є система уявлень, категорій, принципів та законів синтезу (проекування) ефективних технологічних процесів, які склалися в технології в процесі її становлення і розвитку. До технології варто віднести специфічні найменування процесів, продуктів та напівфабрикатів, методи визначення їхніх якісних та кількісних характеристик, конкретні прояви законів фундаментальних наук у технології, закономірності технологічних процесів (швидкість, рівновага тощо), їх моделі (ідеальні об'єкти). Окремі складові предмету технології поняття можуть бути використані й іншими науками, однак тільки їх сукуп-

ність, зведена в систему, яка має системні, тобто найбільш загальні для технології ознаки з однаковим способом їх вимірювання, і є предметом технології. Науковці справедливо зазначають, що технологія є синтетичною (інтегральною, поліпредметною) і заснована на теоретичних засадах фундаментальних наук, які з'ясовують та описують окремі явища, що проявляються в ході виконання технологічних операцій (теплообмін, хімічна реакція тощо). Головна мета технології може бути досягнута тільки за наявності кількісної оцінки довершеності процесу та якості продукту. Одержати ці оцінки можна тільки сукупністю методів з використанням перелічених трьох видів опису, що засновані на різних модельних уявленнях. Таким чином, як зазначають науковці, технологія користується двома *типами моделей: ідеальними об'єктами фундаментальних наук*, на базі яких сформульовано найбільш загальні закони та закономірності природознавчих наук, та *ідеальними об'єктами власне самої технології*, на базі яких складено морфологічні описи окремих стадій (технологічних операцій) і функціональні описи структури технологічних ліній. Основним методичним засобом технології як науки є визначення найбільш істотних зв'язків між параметрами окремих технологічних операцій та параметрами структури технологічної лінії (ідеалізація об'єктів), вибір відомих або розробка нових засобів їх кількісної оцінки. Постачають ці методи фундаментальні науки, які створюють ідеальні моделі окремих явищ, що характерні для виробництва будь-якого продукту. Створення ідеальних об'єктів окремих стадій всієї структури технологічної лінії (моделі другого та третього рівня) — суто технологічне завдання. Якщо механізм окремих явищ не встановлено або не описано, то відомі описи фундаментальних наук не дають змоги встановити необхідні зв'язки між окремими операціями технологічної лінії та

параметрами кожної операції окремо. У такому разі морфологічні та функціональні описи об'єднують емпірично. Створення ідеальних об'єктів технології розпочинають з ідеалізації параметричного опису, а потім морфологічного, який дає змогу встановити найбільш важливі закономірності окремих стадій. У процесі складання функціонального опису технологічної лінії моделі зосереджуються на виявленні найбільш істотних зв'язків між окремими стадіями, що впливають на вибрані показники якості технологічної лінії. Технологією можна назвати галузь знання прикладного характеру, яка вивчає засоби виробництва корисних для людини продуктів та може вибрати із цих засобів найбільш економічні та найбільш довершені відносно належної якості виробленого продукту. Таким чином, з одного боку, технологія — це сукупність засобів переробки сировини в готовий продукт, а з іншого — наукова дисципліна, яка розробляє та довершує ці засоби. Відповідно до цього основні загальні завдання технології повинні забезпечити: 1) найбільше вилучення корисної речовини із сировини; 2) відповідні задані або оптимальні властивості (якість) готового продукту; 3) відсутність шкоди довкіллю в процесі виробництва; 4) відповідні (задані) або оптимальні затрати на виготовлення готового продукту; 5) можливість керування технологічними процесами найбільш простими засобами; 6) визначену або оптимальну надійність функціонування технологічних процесів [22].

Важливо вказати, що закономірності процесів сучасної технології засновані на фундаментальних законах хімії, фізики, біології, тощо є передумовою створення постійно зростаючого числа нових *локальних технологій (інноваційних технологій)*, які народжуються в процесі застосування *базових технологій*, що втратили з часом свою новизну або стали широко розповсюдженими в практичній господарській діяльності.

Саме нові локальні технології (інноваційні технології) стають результатом винаходів, корисних моделей у сфері технологій, які мають конкретного/их автора/ів (винахідників) і які стають об'єктом трансферу. З технологією пов'язують матеріальні та енергетичні ресурси, без чого її втілення в життя неможливе. Саме тут народжується інженерна та конструкторська думка і реалізація пропозиції. З інженерної позиції технологія — це інструменти, устаткування, процеси, дії, матеріали та знання, потрібні для перетворення ресурсів на товари і послуги, що випускаються. Об'єкт технології за своїм призначенням передається споживачу (набувачу) на підставі договору про трансфер технології для вирішення відповідних економічних і технічних завдань. Об'єкт технології в разі укладання договору про трансфер технології повинен мати вже право інтелектуальної власності або майнові права інтелектуальної власності, тобто мати охоронний документ захисту майнових прав. Слід також ураховувати, що складові технології як її елементи можуть набувати окремо майнові права, які фіксуються при укладанні договору про трансфер технології. Без урахування цього фактора виникають конфлікти, що стримують використання самої технології або роблять її використання невизначеним, як і в умовах некомерційної передачі технології.

На нашу думку, у Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (далі — Закон України) [18] проглядається розмивання прав інтелектуальної власності без конкретизації передачі майнових прав на технології юридичними особами або відсутність договорів про впровадження, що призводить до спрощення самого процесу трансферу технологій, який втрачає предметність та залежить від властивостей самого продукту, а саме: способів послідовної зміни стану, властивостей, форми, розмірів та інших характеристик предмета праці. Адже технології розрізняються сукупністю

конкретних прийомів одержання, опрацювання, переробки вихідної сировини, матеріалів, напівфабрикатів, інформації, устаткуванням і механізмами, що для цього застосовуються, послідовністю і місцем виконання технологічних процесів. При здійсненні трансферу технологій слід урахувувати, що вони можуть бути простими і складними. Ступінь складності визначається різноманітністю способів впливу на предмет праці, кількістю технологічних складових, точністю їх виконання. Тут основними технологічними складовими є технологічні процеси, що містять: технологічні цикли, технологічні операції, технологічні елементи. З урахуванням викладеного необхідним є внесення змін та доповнень до Закону України, зокрема у визначення окремих термінів та до інших його статей.

Зупинимося в цьому дослідженні детальніше лише на визначенні окремих термінів статті 1 як одному з етапів удосконалення вказаного закону.

Так, у Законі України визначення поняття «нематеріальний актив» слід розглядати як такий, що *набуває майнових прав інтелектуальної власності*, які оцінюються, визнаються як будь-які права, пов'язані з майном, відмінні від права інтелектуальної власності. Об'єкт технології слід розглядати не тільки як наукові, а також як інженерні, технічні та науково-прикладні результати, що можуть бути об'єктом права інтелектуальної власності. Водночас, складові технології, як частини технології, слід розглядати як такі, що входять до технологічного процесу та є технологічним циклом, або технологічною операцією, або технологічним елементом, у вигляді систематизованих наукових та інженерних технічних прикладних результатів, які захищені майновим правом інтелектуальної власності (включаючи й ноу-хау).

У Законі України пропонуємо подати визначення терміна «технологія» більш детально та предметно, а саме — як результат науково-технічної діяльності,

сукупність систематизованих наукових та інженерних технічних знань, які захищені майновим правом інтелектуальної власності, втілених у способах і засобах праці, наборах матеріально-речових факторів виробництва, видах їх поєднання для створення певного продукту або послуги, а також організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок і послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації та зберігання продукції, надання послуг. Тобто технологія — це набір способів, засобів вибору і здійснення керуючого процесу з множини можливих його реалізацій, які захищені майновим правом інтелектуальної власності.

Визначення «трансфер технології» у Законі України розглядається як передача технології шляхом її комерціалізації, що оформляється укладенням між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права інтелектуальної власності на технології та/або її складові, що має значення для розгляду кінцевого результату стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій.

Для сприйняття змін і доповнень стосовно визначень наведемо порівняльну таблицю існуючих термінів та запропонованих авторами до статті 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [18] (таблиця 1).

Порівнюючи положення ст. 1 Закону України із запропонованими змінами та доповненнями, бачимо, що терміни, особливо «об'єкт технології», «складова технології» та «технологія», знайшли більш системне відображення. Це пов'язано з тим, що в більшості технологічних процесів виробництва інженерні напрацювання та рішення, які можуть бути закріплені в технологічних інструкціях, рекомендаціях та досвіді персоналу, відіграють важливу роль в отриманні максимального ефективного результату всього процесу.

Таблиця 1

**ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
дійсних та запропонованих положень до ст. 1 Закону України
«Про державне регулювання діяльності
у сфері трансферу технологій»**

Зміст положення (норми) чинного законодавства	Зміст положень запропонованої норми
<p>Стаття 1. Визначення термінів</p> <p>Підпункт 4 п. 1 ст. 1</p> <p>нематеріальний актив — об'єкт (об'єкти) права інтелектуальної власності, а також інші аналогічні права, визнані в порядку, встановленому законодавством, об'єктом права власності;</p> <p>Підпункт 6 п. 1 ст. 1</p> <p>об'єкт технології — наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності (зокрема, винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці), ноу-хау, в яких відображено перелік, строки, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг;</p> <p>Підпункт 10 п. 1 ст. 1</p> <p>складова технології — частина технології, де відображено окремі елементи технології у вигляді наукових та науково-прикладних результатів, об'єктів права інтелектуальної власності, ноу-хау;</p> <p>Підпункт 11 п. 1 ст. 1</p> <p>технологія — результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг;</p> <p>Підпункт 13 п. 1 ст. 1</p> <p>трансфер технології — передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових.</p>	<p>Стаття 1. Визначення термінів</p> <p>Підпункт 4 п. 1 ст.1 викласти у новій редакції:</p> <p>нематеріальний актив — об'єкт (об'єкти) права інтелектуальної власності, а також інші аналогічні права, визнані в порядку, встановленому законодавством, об'єктом права власності, які також набувають майнових прав інтелектуальної власності, що оцінюються, визнаються як будь-які права, пов'язані з майном, відмінні від права інтелектуальної власності (права володіння, розпорядження, користування) для отримання максимального результату від використання його корисних властивостей;</p> <p>Підпункт 6 п. 1 ст. 1 викласти у новій редакції:</p> <p>об'єкт технології — наукові, інженерні, технічні та науково-прикладні результати, що є об'єктами права інтелектуальної власності (зокрема, винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці тощо), ноу-хау, у яких відображено перелік, строки, порядок і послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації та зберігання продукції, надання послуг;</p> <p>Підпункт 10 п. 1 ст. 1 викласти у новій редакції:</p> <p>складова технології — частина технології, яка входить до технологічного процесу та є технологічним циклом, або технологічною операцією, або технологічним елементом, у вигляді систематизованих наукових та інженерних технічних прикладних результатів, які захищені майновим правом інтелектуальної власності (включаючи й ноу-хау);</p> <p>Підпункт 11 п. 1 ст. 1 викласти у новій редакції:</p> <p>технологія — результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових та інженерних технічних знань, які захищені майновим правом інтелектуальної власності, втілених у способах і засобах праці, наборах матеріально-речових факторів виробництва, видах їх поєднання для створення певного продукту або послуги, а також організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг; це набір способів, засобів вибору і здійснення керуючого процесу з множини можливих його реалізацій, які захищені майновим правом інтелектуальної власності;</p> <p>Підпункт 13 п. 1 ст. 1 викласти у новій редакції:</p> <p>трансфер технології — це вид комунікацій між суб'єктами господарювання на основі довірливих відносин; це процес зміни власника об'єкта технології або її складової, у комерційній або вільній формі, метою якого є досягнення нового, більш якісного економічного або соціального ефекту, продукту або іншого результату; це передача технології шляхом її комерціалізації, що оформляється укладенням між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права інтелектуальної власності на технології та/або її складових.</p>

У ході аналізу впроваджених технологій сучасного виробництва було встановлено, що для повноцінної реалізації запропонованої технології слід було оптимізувати весь процес, у тому числі ті складові, що напряму не пов'язані з упровадженням процесом. Так, наприклад, на металургійних комбінатах у процесі виробництва листового прокату, де використовували прогресивні технології термо-механічної обробки, на якість продукції суттєво впливали технології виплавки вихідної заготовки та підходи до її нагрівання безпосередньо перед обробкою тиском. У ході самої прокатки також важливу роль відігравав характер деформацій за проходами та рідина і спосіб подальшого охолодження. Усі ці інженерно-технічні знання та досвід були напрацьовані в процесі дослідно-промислового випробування розробниками технології термо-механічної обробки сталі, проте безпосередньо в технологічну документацію трансферу технології це не входило.

У понятті «трансфер технології», на наш погляд, дуже важливим є характер передачі науково-технічної системи — «шляхом комерціалізації», що є головною ознакою всього процесу. Це повністю протидіє принципу розмивання прав інтелектуальної власності, оскільки в суть процесу закладена передача майнових прав на технологію юридичним особам.

Викладений у таблиці 1 підхід до передачі прав на технологію (трансфер технологій) логічно вимагати враховувати всі напрацьовані елементи цієї системи, оцінюючи їх як такі, що набувають майнових прав інтелектуальної власності, що оцінюються, визнаються як будь-які права, пов'язані з майном, відмінні від права інтелектуальної власності (права володіння, розпорядження, користування) для отримання максимально го результату від використання його корисних властивостей.

Висновки. 1. Усталене розуміння поняття «трансфер технологій» і швидкість виникнення нових форм передачі

технологій та ускладнення об'єктів трансферу перебуває ще на стадії формування, що потребує вдосконалення відповідного законодавства України. Трансфер технологій з позиції права — це вид комунікацій між суб'єктами господарювання на основі договірних відносин. Трансфер на умовах комерціалізації робить технології доступними для широкого кола користувачів, що сприяє подальшому використанню і відтворенню технологій, а також створенню нових продуктів, процесів, матеріалів або послуг.

2. Методологія трансферу технологій та її складових потребує поглибленого дослідження проблеми походження технологій та природи їх створення, що має значення для встановлення автора/ів (власника/ів) результату інтелектуальної, творчої діяльності у сфері інтелектуальної власності. Науковці справедливо зазначають, що технологія є синтетичною (інтегральною, поліпредметною) і заснована на теоретичних засадах фундаментальних наук, які з'ясовують та описують окремі явища, що проявляються в ході виконання технологічних операцій (теплообмін, хімічна реакція тощо). Закономірності процесів сучасної технології, засновані на фундаментальних законах хімії, фізики, біології тощо, є передумовою створення постійно зростаючого числа нових локальних технологій (інноваційних технологій), які народжуються в процесі застосування базових технологій, що втратили з часом свою новизну або стали широко розповсюдженими в практичній господарській діяльності. Саме нові локальні технології (інноваційні технології) стають результатом винаходів, корисних моделей у сфері технологій, які мають конкретного автора/ів (винахідника/ів) і які стають об'єктом трансферу.

3. Наведені зміни та доповнення до статті 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [18] стосовно по-

нятійного апарату є пропозицією для розгляду в установленому порядку з метою подальшого їх застосування.

Ураховуючи наведену в цій статті методологію трансферу технологій та їх складових з позиції походження технологій та їх економіко-правової природи у сфері інтелектуальної власності, а також підходи, що характеризують весь процес комерціалізації об'єкта трансферу технологій, пропонуємо окремі застереження суб'єктам трансферу технологій, які витікають з досвіду:

- сторона, яка придбає нову розробку (ліцензіат), повинна уважно поставитися до визначення нового об'єкта та необхідних для нього складових (можливо, із залученням неза-

лежних експертів) з метою отримання оптимального ефекту від майбутнього впровадження технологічного процесу;

- сторона, яка передає технологію (ліцензіар), повинна максимально повно визначити нематеріальний актив у процесі передачі прав з метою отримання максимального можливого прибутку. ●

Список використаних джерел / List of references

1. Шивацкевич Д. С. *Формирование сетевых инновационных структур как условие перехода к новым технологическим укладам*. Вестник СГСЭУ, 2013. № 2 (46).
2. *Трансфер технологій* / Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.
3. *Большой экономический словарь: 25000 терминов* / под ред. А. Н. Азрилияна. 7-е изд., доп.
4. Цибульова П. М., Чеботарьова В. П., Зінова В. Г., Суїні Ю. *Управління інтелектуальною власністю : монографія* / за ред. П. М. Цибульова. Київ : «К.І.С.», 2005. 448 с.
5. Ляшенко О. М. *Моделі комерціалізації та трансферу технологій в умовах глобального середовища : монографія*. Тернопіль : Економічна думка, 2007. 366 с.
6. Перерва П. Г., Коциски Д., Сакай Д., Верешне Шоломи М. *Трансфер технологій : монографія*. Харків — Мишкольц : НТУ «ХПИ», 2012. 599 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/26368/1/Pererva_Transfer_tekhnologiy_2012.pdf/.
7. *Трансфер технологій та охорона інтелектуальної власності в наукових установах : монографія* / Ю. М. Капіца, К. С. Шахбазян, Д. С. Махновський, І. І. Хоменко / за ред. Ю. М. Капіци. Київ : Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України, 2015. 431 с.
8. Новіков Є. А. *Правове регулювання діяльності мережі трансфертехнологій : монографія*. Харків : НДІ ПЗІР НАПрНУ, 2019. 173 с.
9. Титов В. В. *Трансфер технологій : учебное пособие*. Москва : ВНИИПИ, 2000.
10. *Трансфер технологій : підручник* / А. А. Мазаракі, Г. О. Андросчук, С. І. Бай та ін. / за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 556 с.
11. Бутенко Д. С., Ткачук І. І. *Розвиток трансферу технологій — запорука активізації інноваційних процесів в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 7. С. 261–263.
12. Кваша Т. К., Паладченко О. Ф., Молчанова І. В. *Трансфер технологій як реалізація науково-технічного та інтелектуального потенціалу України. Наука, технології, інновації*. 2018. № 1. С. 72–79.
13. Корнілова І. М., Руденко Є. О. *Методичне забезпечення обґрунтування*

- трансферу технологій. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2019. № 2. С. 85–94. URL: <https://www.readcube.com/articles/10.32983%2F2222-4459-2019-2-85-94>.
14. *Communication From the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions «Improving knowledge transfer between research institutions and industry across Europe: Embracing Open Innovation – Implementing the Lisbon agenda»*, Brussels, 4.4.2007, COM 2007) 182 final.
 15. Ляшенко О. М. *Методи та моделі комерціалізації трансферу технологій : автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Київ, 2009. С. 36.* URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/3051/1/secur_lyashenko_doc_ar_ef.pdf.
 16. Ляшенко О. М. *Комерціалізація та трансферт технологій: категорії та методи інноваційної діяльності. Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2013. С. 8–13.* URL: <http://masters.donntu.org/2013/iem/suhanov/library/ar2.pdf>.
 17. Зінчук Т. О., Кащук К. М. *Трансфер інноваційних технологій: сутність та значення у розвитку вітчизняної економіки.* URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/4262/3/Znptdau_2012_2_199_208.pdf.
 18. *Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14 вересня 2006 року № 143-V.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text>.
 19. Родіонова І. В. *Основні форми та етапи здійснення трансферу технологій промислових підприємств. Вісник Запорізького національного університету. № 3 (15), 2012. С. 59–64.* URL: <https://web.znu.edu.ua/herald//issues/2012/eo-3-2012/059-64.pdf>.
 20. Білоус О. Ю. *Державне регулювання у сфері трансферу знань та технологій як чинник інноваційного розвитку економіки України. Вісник соціально-економічних досліджень. Випуск 2 (57), 2015. С. 100–107.* URL: <http://vses.oneu.edu.ua/collections/2015/57/pdf/100-107.pdf>.
 21. Громов Г. *Сфера» технологии.* URL: http://www.wdigest.ru/nir_sphere.htm.
 22. *Основні технологічні поняття та визначення.* URL: <https://lektsii.org/5-62188.html>.
1. *Shyvashchkevych D. S. Formyrovanye setevykh ynnovatsyonnykh struktur kak uslovye perekhoda k novym tekhnolohychemy ukladam. Vestnyk SHSЭU, 2013. № 2 (46).*
 2. *Transfer tekhnolohii / Material z Vikipedii — vilnoi entsyklopedii.*
 3. *Bolshoi ekonomycheskyi slovar: 25000 termynov / pod red. A. N. Azrylyiana. 7-e yzd., dop.*
 4. *Tsybulova P. M., Chebotarova V. P., Zinova V. H., Suini Yu. Upravlinnia intelektualnoiu vlasnistiu : monohrafiia / za red. P. M. Tsybulova. Kyiv : «K.I.S.», 2005. 448 s.*
 5. *Liashenko O. M. Modeli komertsializatsii ta transferu tekhnolohii v umovakh hlobalnoho seredovyshtcha : monohrafiia. Ternopil : Ekonomichna dumka, 2007. 366 s.*
 6. *Pererva P. H., Kotsysky D., Sakai D., Vereshne Shomoshy M. Transfer tekhnolohyi: monohrafiya. Kharkov — Myshkolts : NTU «KhPY», 2012. 599 s.* URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/26368/1/Pererva_Transfer_tekhnologiy_2012.pdf/.
 7. *Transfer tekhnolohii ta okhorona intelektualnoi vlasnosti v naukovykh ustanovakh : monohrafiia / Yu. M. Kapitsa, K. S. Shakhbazian, D. S. Makhnovskiy, I. I. Khomenko / za red. Yu. M. Kapitsy. Kyiv : Tsentralna intelektualnoi vlasnosti ta peredachi tekhnolohii NAN Ukrainy, 2015. 431 s.*
 8. *Novikov Ye. A. Pravove rehulivannia diialnosti merezhi transfertekhnolohii : monohrafiia. Kharkiv : NDI PZIR NAPrNU, 2019. 173 s.*

9. Tytov V. V. *Transfer tekhnolohyi : uchebnoe posobyе. Moskva : VNYYPY, 2000.*
10. *Transfer tekhnolohii : pidruchnyk / A. A. Mazaraki, H. O. Androshchuk, S. I. Bai ta in. / za zah. red. A. A. Mazaraki. Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 2014. 556 s.*
11. Butenko D. S., Tkachuk I. I. *Rozvytok transferu tekhnolohii — zaporuka aktyvizatsii innovatsiinykh protsesiv v Ukraini. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. 2015. № 7. S. 261–263.*
12. Kvasha T. K., Paladchenko O. F., Molchanova I. V. *Transfer tekhnolohii yak realizatsiia naukovo-tekhnichnoho ta intelektualnoho potentsialu Ukrainy. Nauka, tekhnolohii, innovatsii. 2018. № 1. S. 72–79.*
13. Kornilova I. M., Rudenko Ye. O. *Metodychne zabezpechennia obruntuvannia transferu tekhnolohii. BIZNESINFORM. 2019. № 2. C. 85–94. URL: <https://www.readcube.com/articles/10.32983%2F2222-4459-2019-2-85-94>.*
14. *Communication From the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions «Improving knowledge transfer between research institutions and industry across Europe: Embracing Open Innovation – Implementing the Lisbon agenda», Brussels, 4.4.2007, COM 2007) 182 final.*
15. Liashenko O. M. *Metody ta modeli komertsializatsii transferu tekhnolohii : avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk. Kyiv, 2009. S. 36. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/3051/1/secur_lyashenko_doc_ar ef.pdf.*
16. Liashenko O. M. *Komertsializatsiia ta transfert tekhnolohii: katehorii ta metody innovatsiinoi diialnosti. Innovatsiina ekonomika. Vseukrainskyi naukovo-vyrobnychi zhurnal. 2013. S. 8–13. URL: <http://masters.donntu.org/2013/iem/suhanov/library/ar2.pdf>.*
17. Zinchuk T. O., Kashchuk K. M. *Transfer innovatsiinykh tekhnolohii: sutnist ta znachennia u rozvytku vitchyznianoї ekonomiky. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/4262/3/Znptdau_2012_2_199_208.pdf.*
18. *Pro derzhavne rehuliuвання diialnosti u sferi transferu tekhnolohii : Zakon Ukrainy vid 14 veresnia 2006 roku № 143-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text>.*
19. Rodionova I. V. *Osnovni formy ta etapy zdiisnennia transferu tekhnolohii promyslovykh pidpriemstv. Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. № 3 (15), 2012. S. 59–64. URL: <https://web.znu.edu.ua/herald//issues/2012/eco-3-2012/059-64.pdf>.*
20. Bilous O. Yu. *Derzhavne rehuliuвання u sferi transferu znan ta tekhnolohii yak chynnyk innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy. Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen. Vypusk 2 (57), 2015. S. 100–107. URL: <http://vsed.oneu.edu.ua/collections/2015/57/pdf/100-107.pdf>.*
21. Hromov H. *Sfera tekhnolohyy. URL: http://www.wdigest.ru/nir_sphere.htm.*
22. *Osnovni tekhnolohichni poniattia ta vyznachennia. URL: <https://lektsii.org/5-62188.html>.*

Надійшла до редакції 23.03.2021 року

Бутник-Сиверський А., Дорожко Г. Методология трансфера технологий в сфере интеллектуальной собственности: экономико-правовая природа происхождения и определения отдельных терминов. В статье рассматривается методология трансфера технологий с позиции экономико-правового содержания в сфере интеллектуальной собственности. Отмечено, что еще нет единого определения трансфера технологий, поскольку ученые разных отраслей трактуют его по-разному из-за особенностей своей сферы деятельности. На общем уровне рассматривается сфера технологии как рождение технологий, их видов и

зрелости, являющихся объектами трансфера, с учетом особенностей государственного регулирования в сфере трансфера. Именно в сфере технологии рождается изобретение (полезная модель) как результат интеллектуальной деятельности человека. Связывают этот процесс с материальными носителями технологий, или нематериальное явление переходит в материальное состояние. С трансфером технологии связывают переход к техническим средствам, технологическим процессам, компьютерным сетям. Он рассматривается с позиции права как вид коммуникаций между субъектами хозяйствования на основе договорных отношений. Определено, что с позиции методологии трансфера технологий и их составляющих требует углубленного исследования проблема происхождения технологий и природы ее создания, имеющая значение для установления автора/ов (владельца/ов) результата интеллектуальной деятельности в сфере интеллектуальной собственности. Главная цель технологии может быть достигнута только при наличии количественной оценки совершенства процесса и качества продукта. Технология пользуется двумя типами моделей: идеальные объекты фундаментальных наук, на базе которых сформулированы наиболее общие законы и закономерности естественных наук, и идеальные объекты собственно самой технологии, на базе которых составлены морфологические описания отдельных стадий (технологических операций) и функциональные описания структуры технологических линий. Новые локальные технологии (инновационные технологии) являются результатом изобретений, полезных моделей в сфере технологий, имеют конкретного автора/ов (изобретатель/лей) и становятся объектом трансфера. Предложены изменения и дополнения к терминам статьи 1 Закона Украины «О государственном регулировании деятельности в сфере трансфера технологий»: «нематериальные активы», «объект технологии», «составляющая технологии» и «технология», которые нашли более новое и системное отображение.

Ключевые слова: понятие «трансфер технологии», сферы технологий, локальные и базовые технологии, объект трансфера, договорные отношения, интеллектуальная собственность

Butnik-Siverskiy O., Dorozhko G. Methodology of technology transfer in the field of intellectual property: economic and legal nature of the origin and definition of certain terms. The article considers the methodology of technology transfer from the point of economic and legal content in the field of intellectual property. It is noted that there is no single definition of technology transfer, as scientists in various fields interpret it due to the peculiarities of their field of activity. At the general level, the field of technology is considered as the birth of technologies, their types and maturity, which are the objects of transfer, taking into account the peculiarities of state regulation in the field of transfer. It is in the field of technology that an invention (utility model) is born, as a result of intellectual, creative human activity; that is, they associate this process with the material carriers of technologies, or the intangible phenomenon becomes a material state. The transfer of technology is associated with the transition to technical means, technological processes, and computer networks. It is considered from the point of law as a type of communication between business entities on the basis of contractual relations. It is determined that from the point of methodology of technologies and their components transfer, the issue of technologies origin and the nature of their creation require in-depth study, and that is important to indicate the author(s) (owner(s)) of the result of intellectual, creative activity in the field of intellectual property. The main goal of the technology

can be achieved only if there is a quantitative assessment of the perfection of the process and product quality. Technology uses two types of models: ideal objects of basic sciences, on the basis of which the most general laws and regularities of natural sciences are formulated, and ideal objects of technology itself, on the basis of which morphological descriptions of separate stages and functional descriptions of the structure of technological lines are made. New local technologies are the result of inventions, utility models in the field of technologies, which have a specific author(s) (inventor(s)) and which are the object of transfer. Amendments to the terms of Article 1 of the Law of Ukraine «On State Regulation of Technology Transfer Activities».

Keywords: the concept of «technology transfer», technology fields, local and basic technologies, the object of transfer, contractual relations, intellectual property.